

Apare *Martia*, *Joia* și *Sâmbăta*.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibii, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ministrul de atunci al Austro-Ungariei comi-
tele Andrassy s'a folosit de desolarea în care se

afla Turcia pe atunci, și a tractat cu România, ca cu un stat independent preste capul suveranului. Așa s'a făcut convenția comercială.

România a trebuit să și răscumpere scump primul pas în tractările internaționale.

Convențiunea i-a adus multe neplăceri, cari se continuă și în ziua de astăzi.

Conflicte preste conflicte a urmat, și noi, în interesul adevărului trebuie să mărturisim — nu arare-ori ne-am întrebat: cum se pot uni asemenea acte de forță cu cavalerismul și simțul de dreptate al ungurilor.

Vom aminti numai cazul cel mai recent. Nisce neguțetori de porci din România pe la turnul roșu trec aici vre-o 230 de porci. La graniță se vizitează porcii, și ei se află sănătoși. La gara Sibiiului porcii sunt ținuti în Carantină și vizitați de autoritățile publice de aici. Se liberează atestat în ordine că porcii sunt sănătoși. Nu trec 24 de ore neguțetorii sosec cu porcii la Steinbruch lângă Pesta. Acolo se cercetează porcii din nou, și sunt declarați de infectați cu boale lipicioase. Fără a se mai face cercetare, trenul cu porcii se pune în mișcare și în alte 24 de ore trenul cu porcii sosese din nou în Sibiu și contra autorităților publice de aici se ordina cercetare disciplinară pentru eliberarea de documente false.

Comisia dela comitat vizitează porcii din nou, îi află pe deplin sănătoși, și remonstrează la ministeriu cerând anchetă.

Dela Steinbruch se ordonează doi veterinari, acestia, sosiți la Sibiu cu o anchetă compusă espress spre acest scop din medicii cei mai esperți, supun pre bieții porci la nouă cercetare, și în cele din urmă cei dela Steinbruch trebuie să recunoască că porcii sunt sănătoși, și preste o săptămână din nou transportați la Steinbruch.

Casul citat și altele de soiul acestuia abstractând dela volnica închidere a granițelor, a produs mare resens în România, tocmai acum în ajunul încheierii unei noue convențiuni comerciale.

Ca o caracteristică a vederilor fraților dela București reproducem la acest loc primul articol al ziarului „Telegraphul” din care adese-ori vorbesce diplomația guvernului din București. Vederile fraților din București sunt categoric exprimate, și ele nu vor măguli orgoliul țiarelor dela noi,

Eată ce dice acest ziar:

Nimic mai periculos decât orgoliul. El perde nu numai individe, dar încă dinastii și popoare. Istoria este de față, atât cea veche cât și cea nouă, pentru a ne arăta aceasta. Prin orgoliu a căzut marele imperiu roman; prin orgoliu s'a stins Grecia care lumina lumea și a devenit cenușe pe care caii invaziunilor o ridicau în vânt și o risipau cu picioarele lor; prin orgoliul a dispărut o sumă de popoare și prin orgoliul imperiul francez a căzut, Franția a fost umilită și statul acela care acum trei secole făcea spaima lumii civilizate și trăgea la carul său triumfător din Constantinopol prinți și regi acum e pe marginea mormântului.

Aceste învățăminte istorice se vede însă că nu deșteaptă de loc pe vecinii nostri unguri. Isolați în mijlocul unor popoare de altă gintă, și chiar de altă religie, nu văd pe pericolul care îi amenință. În loc să caute a se alia și a lucra în comun acord cu popoarele acelea cari au interes, ca și ei, să trasească între două oceane, cel slav și cel german, ei nu fac de cât să le persecute, să înăbușească și limba și simțământul lor patriotic. Pentru că ați sunt legați cu Austria printr'un dualism născut din necesitățile momentului, ei au uitat pozițiunea lor de altă dată și fac ca ucenicul care iese caldă: bate și el la rândul său pe ucenic, pentru că a fost și dânsul bătut.

Dar această situațiune sunt siguri ei că va dura mult?

Puternicii unui stat se servesc de oameni până au trebuință de dânsii, până interesul lor cere, și pe urmă le arată ușa. Ceea ce fac conducătorii unui stat pentru că sunt tari, asemenea fac și unele state mari cu altele mici.

Nu a mai avut Ungaria situațiunea de ați? Sub Maria Theresa nu s'a făcut apel la spada Ungariei ca să scape imperiul, și, după ce l'a scăpat, cu ce s'a ales vecina noastră? Cu un sclavagiu de sumă de ani.

Nu dicem că Austria nu e sinceră. Din contră, ea a lucrat totdeauna cu bună credință. Dar a urmat așa cum cerea interesul existenței sale. Dacă mâne, interesele statului vor cere ca elementul preponderant să fie cel german și poimâne să fie cel slav, Austria se va adresa la ele și cel unguresc va fi eliminat, chiar sugrumat când va voi să ridice capul.

Ungaria, după cum am mai spus-o și altădată are interes să fie bine numai cu două popoare, cu românii și grecii, nu ca să atace pe Austria nici să se despartă de ea, dar pentru existența ei, pentru a trăi ca națiune în mijlocul slavilor și germanilor, cari sunt mulți și negreșit au și conștiința sorței lor pentru a căuta să germanizeze sau să slavizeze ori ce element pe care îi întâlnește în cale și nu poate să-i reziste. Cu grecii se află despărțiți prin slavi; cu românii se află vecini, umăr la umăr. Prin urmare interesul ei cel mai imediat este să se afle în cele mai bune relațiuni cu românii.

Cu toate acestea, poporul cel mai mult urit de unguri, este poporul român. După ce persecută pe frații nostri de peste Carpați, după ce caută prin toate mijloacele să nimicească limba și naționalitatea lor, apoi și nouă aici ne face toate șicanele, toate neajunsurile. Cestiunea închiderii granițelor la vitele noastre este mai cu seamă o adevărată asmodia! De patru ani, aci închide granițele sale vitelor noastre sub pretest că sunt bolnave, aci le deschide; însă timpul cel mai lung este acela când granițele stau închise. Ceea ce s'a petrecut acum în urmă, este într'adevăr un scandal. Nu a trecut o lună de când s'a deschis granița vitelor noastre, după ani întregi, și eată că ea se închide din nou, numai din partea ungurilor.

Pretestul este earăși vecinul pretest, că vitele sunt bolnave.

Cu toate acestea atât după scirile noastre particulare cât și chiar după amănuntele ce ne aduc țiarele de peste Carpați, acest pretest este iluzoriu, nu are ființă. Întăiu că la granița veterinari unguri a constatat sănătatea porcilor cari mergea la Steinbruch. Acolo chiar unii a recunoscut constatarea dela graniță bună, ear alții, negreșit inspirați pe de o parte de acei cari au interes să ne șicaneze și pe de alta de comercianți cari au porci de vânzare și sunt mai prosti de cât ai nostri, a inventat boala. La Sibiu de asemenea s'a vădit atât de comercianți cât și de oameni ai științei că boala nu există.

Chiar guvernul austriac recunoaște aceasta, căci el lasă granițele sale despre Bucovina deschise.

Deci Ungaria nu are nici un motiv din acest punct de vedere să nu închidă granița. Care este atunci motivul ca să ajungă la o asemenea măsură reprobă de ori-ce om care ține la adevăr și la demnitatea sa personală?

Nu poate să fie altul de cât orgoliul și invidia.

Poporul unguresc își pusese în cap să civilizeze popoarele di orient, și cu deosebire pe cele din peninsula balcanică. Pentru aceasta lucrează și se prepară dela 1867, de când a încheiat dualismul cu Austria. Mândria hainei și a pintenului nu era destulă, ungurii voiau ca lângă ea să se adauge și mândria concistei pe toate terenurile. Însă nu e destul a voi, trebuie să putința de a face. În momentul dulcilor speranțe și mărețelor iluziuni, veni ca din senin resbelul dela 1877. Românii se declarară în stare de apărare și rupseră legăturile seculare cu Turcia. Acesta era începutul emancipării statului român și semnalul intrării sale în acțiune pentru a îndeplini cu succes aspirațiunile unguresci. Mișcarea românilor aduse o perturbare în Ungaria în cât pe aci era să se facă o invasiune în România de bande unguresci dacă Austria, care luase angajamente cu Rusia, nu se opunea cu energiă.

Apoi triumful dela Plevna, dela Rachova și dela Smârdan a umplut cupa invidiei. De atunci nu mai putem fi văduți de unguri de cât cu ochii răsunării. Nu poate să le treacă prin minte, nu pot să înghită ideea că România are misiunea, atât prin forța cât și prin caracterul său blând și franc, de a trece înaintea lor în orient și a cuceri iubirea și concursul popoarelor de acolo pentru formarea legii de comună apărare.

Eșecul de urmă care l'a încercat Ungaria cu exosițiunea sa, la care România n'a luat parte și la care nici un român n'a dat concursul său, fie chiar prin prezența, a iritat și mai mult pe vecinii nostri.

Mândria umilită, a făcut pe unguri să nu mai pue nici un frâu urei lor, și aceasta este cauza recentei închideri a granițelor.

Însă, cum am dis, orgoliul perde nu numai individe, dar încă dinastii și popoare. Orgoliul său va perde și pe Ungaria. Luându-se rău cu toate popoarele, fie din statul dualist fie din vecinătate, în ziua decisiunilor mari se va găsi singură și vor dispune de ea cei tari, cum dispune ea de cei slabi ați.

Revista politică.

Constituirea guvernului engles întâmpină mari greutăți. S'a dus prea curând guvernul liberalilor, și schimbarea a aflat pre conservativi desbinați în două tabere: conservativi radicali și conservativi mai moderni, cari se apropie mai mult de ideile moderne liberale. Domnul Salisbury își dă mare silință să unească acestea două tabere, spre a se putea prezenta parlamentului cu un guvern omogen fără nuanță de neînțelegeri interne.

În cele următoare dăm o schiță biografică a bărbaților, cărora li se vor încredința destinele Angliterei.

E firesc dice „Telegraful” să facem puțin biografia oamenilor cari ca șefi ai conservatorilor, vor sta în capul noului guvern politic ce se inaugurează acum în Anglia.

Trei sunt la număr acești bărbați: Salisbury, Northcote și Randolph Churchill.

Lord Salisbury, prin vechia-i nobleță, prin avere și trecutul său diplomatic, dacă nu prin talent și spirit e cel mai însemnat din această treime. El a stat în camera comunelor cinci-spre-zece ani și necurmat s'a arătat ca adevărat cnservator. Atât de severe erau părerile sale, încât la 1867 el se despărți de cabinetul conservator Derby, fiind că prea largi i se păreau reformele lui Disraeli Beaconsfield. Marchisul Salisbury începe a fi cunoscut în Europa abia la 1876, când ca ambasador extraordinar făcu parte din conferința constantinopolitană, care avea misiunea să împedea izbucnirea războiului oriental Aci, Salisbury se făcu cunoscut ca partisan al Rusiei și prin aceasta și atrase ura bărbaților turci de stat; dintre toți diplomații streini, el era cel mai rău privit la Constantinopol. La congresul din Berlin, în urma războiului, lord Salisbury întovăreși pe Beaconsfield; diplomații europeni avură de astădată ocaziunea să-l judece bine; el se făcu remarcabil prin propunerea ca Bosnia și Herzegovina să fie trecute sub administrațiunea Austriei, și prin declarațiunea privitoare la Dardanele. La reîntoarcere în Londra, Salisbury fu decorat și proclamat cetățean onorific al orașului Londra. Lordul Salisbury posedă cunoscinți întinse.

Sir Stafford Northcote e cu doisprezece ani mai bătrân de cât Salisbury. El își începu cariera în 1851, ca secretariu al exosițiunii universale din Londra și la 1859 era deja unul din cei mai înalți funcționari ai departamentului finanelor. El face parte din camera comunelor dela 1855, adevă de 30 ani în capet. Totdeauna el s'a distins ca un om serios, modest, puțin sgomotos, dar foarte muncitor. Moderațiunea cu care făcu opozițiune ultimului cabinet se explică printr'aceea că el a ocupat pe lângă Gladstone pozițiunea de secretariu privat, când acesta fu ministru de comerț. Relațiunile sale cu Gladstone au fost totdeauna amicale. În ce privesce politica esterieară, sir Northcote nu are nici o însemnătate.

Lord Randolph Churchill, cel mai ténér dintre șefi, e fiul celui d'al șeseia duce de Marlborough. Acum zece ani el fu trimis în Camera comunelor. Foarte inteligent, foarte energic, foarte violent, eată cum e lord Churchill, șeful conservatorilor radicali. Nu se scie dacă s'ar putea împăca într'un cabinet cu Northcote și Salisbury; il v'a lăsa d'o parte sub pretestul tinereței — Randolph Churchill n'are decât 36 ani.

Acestia sunt cei trei bărbați ale căror nume s'boră acum din gură în gură. Departe de a se înțelege între ei asupra tuturor cestiunilor, ei represintă fie-care o nuanță diferită a partidei tory.

Alegerile viitoare vor hotări definitiv asupra regimului; până atunci se va vedea bine dacă conservatorii sunt în stare să facă un guvern unit și tare.

Italia încă stă în ajunul unei crize ministeriale. Parlamentul desbate tocmai acuma budgetul ministrului de esterne și bătrânul Mancini are a-și auzi multe imputări pentru politica sa egipteană.

Telegramele mai proaspete ne aduc scirea că guvernul a învins numai cu două voturi, între cari sunt a se computa și cele ale ministrilor. Ni se pune deci în vedere o crasă ministerială, și lumea o aduce în strânsă legătură cu căderea guvernului liberal din Anglia.

Sesiunea sinodului extraordinariu.

al arhidiecesei greco orientale române din Transilvania, ținut în Sibiu la anul 1885.

Sedința a II. la 5/17 Iunie, 1885.

După îndeplinirea celor formali se pune la ordinea zilei raportul comisiunei de 9 esmise în șe-

dința de eri în cauza ajutoriului de stat de 24,000 fl. în urma emisului ministerial din 4 Maiu anul cur. Nr. 16013.

La propunerea comisiunei sinodul cu unanimitate de voturi ia următorul conclud:

„Având în vedere, că guvernul nu a avut și nu pute să aibă motive fundate de a altera dispozițiunile rezoluțiunei prea'nalte din 29 Maiu 1861;

având în vedere, că dispozițiuni, ca celea luate față cu biserica noastră, nu s'au luat față cu nici una din celelalte biserici autonome din patriă, de asemenea ajutate din partea statului;

având în vedere, că prin punerea în lucrare a acestor dispozițiuni se distruge în cler legătura canonică și se sgu-due adenc disciplina bisericească;

având în vedere, că prin aplicarea acestor dispozițiuni după experiențele de până acum se deschide calea la multe abuzuri și abnormități; prin cari s'ar putea zădărnici părințeasca intențiune esprimată de Majestatea Sa Preagrațiosul nostru Monarch la acordarea acestui ajutoriu, ca din trênsul să se împărțăsească numai preoți sêraci, luminați și zeloși în împlinirea chemărei lor;

având în vedere ca acestea dispozițiuni jignesc adenc autonomia și libertatea, ce i s'a garantat bisericeii noastre prin legile țerei, sinodul cu adencă durere i-a act, că după emisul ministerial din 4 Maiu a. c. Nr. 16013. a rămas neconsiderată reprezentațiunea asternută Majestății Sale în obiectul acesta, — rămâne pre lângă hotărîrea lăuată cu privire la acest ajutoriu sub Nr. 52 din anul 1884 și manținută sub Nrii 50 și 51 ai sesiunei ordinare din acest an, și declară de nou: că sub condițiunile cuprinse în normativul ministerial din 18 Ianuarius 1884 ajutoriul de stat de 24000 fl. nu-l poate primi, neputându-l considera, ca pre unul dat bisericeii.

Cât pentru partea a 2-a din emisul ministerial susprovoat cu privire la suma de 4000 fl. pusă la dispozițiunea arhiepiscopului spre a o împărți între preoțiimea archidieceșană, cu majoritate de voturi se decide:

„Considerând, că în privința împărțirii acestei sume nu se rezervă organelor politice ingerința necompetentă, și considerând, că patriosmul preoțiimei noastre manifestat în faptă în toate timpurile stă mai pe sus de toată îndoiala, — sinodul se învoiesce, ca arhiepiscopul să ridice și să împărță aceasta sumă conform principiilor cuprinse în prea'nalta rezoluțiune dela 29 Maiu, 1861.“

Urmând apoi la ordinea ăilei cestiunca diurnelor, deputații cu privire la însemnătatea și importanța cea mare a obiectului, pentru care a fost convocat sinodul în sesiunea estraordinară presentă, și la modestele mijloace materiale, de cari dispune archidieceșană, — au renunțat la diurnele și spesele de călătorie.

În fine luându-se dispozițiuni pentru autentificarea protocoalelor ședinței din 4/16 și 5/17 Iuniu a. c. sesiunea sinodală estraordinară s'a declarat din partea presidiului de încheiată.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Deva, la 2 Iuniu 1885. Cu cât indiferentismul nostru românesc, din ăttul Huniadoarei se estinde în cercuri mai largi, cu atât șovinismul maghiar și cutezanța lor progresează. Nu caut după motivele indiferentismului ci trebuie să constat că în afacerile publice indiferentismul nostru, ne-au adus asupra-ne disprețul contrarilor nostri. Dela 1874 încoace cei din fruntea comitatului au lucrat cu tact, slăbindu-ne din ăi în ăi. Rari au fost momentele în cari noi am știut să impunem. Între aceste voiu amintă adunarea din Deva — dela 1883 pentru a protesta contra proiectului de lege referitoriu la școalele medii, și lupta pentru — limba română la școala română din Deva.

Cu ocașiunea alegerilor la municipii ni s'a dat din grația câte ceva. În alegerea membrilor la municipiu în cercuri curat române s'au ales ungurii cei mai infocați din Deva. Câți membri avem de pre Valea streiului? Sunt mai toți maghiari aleși de câtră votanți români. Numai în puține cercuri au reușit românii.

În afaceri școlare cei chemați a lucra se pare că au visat pre patul de rose pregătit de Réthy.

În ședinta societății archeologice din 1882, în un raport Réthy ne spune verde că 1600 de prunci români curați frecventează școalele curat maghiare mai mulți adecă decât maghiari, și cumcă în cele 13 școale comunale (române) limba maghiară face progrese însemnate. Ce e mai mult că în școale unde nu e nici un maghiar precum la Siloașul de sus și de jos, la Livadia etc, limba de propunere la espressa dorința a poporului, este cea maghiară

În Deva față de o școală română cu 1 învățatoriu sunt 4 maghiare, în Huniadoara față de o școală română, sunt două maghiare indeseuite de

prunci români precând cea română vegetează, în Hațieg 3 școale maghiare față de două române.

Ce se mai ăică apoi de Simeria unde operează mașina de maghiarizare! Dar să încetez cu școalele.

S'au format societăți de pompieri în centre române cu limba de comandă maghiară ca în Hațieg, Baia de Criș etc.

Societatea archeologică din Deva, are deja mai toate comunele ca membre ajutoare.

Maghiarismul pre incetul și-a înfipt ghiarele, nouă ne-a lipsit solidaritatea, în altele locuri conducerea și curagiul, și în unele locuri convingerea afurisită, că mai putem spera ceva și dela maghiari pre cale pacinică.

Singură numai „cultur-egylet-ul“ din Cluș ne mai lipsia. A sosit și aceasta. Cuvântul trup s'a făcut. În comitatul Huniadoara sunt 7 filiale. Grof Kun figurează la cele 7 filiale ca primul membru cu câte 100 fl. v. a.

Toate aceste oare să nu fi fost de ajuns oare ca să ne deschidă și noue ochi?

A venit ultimul „hap“, și a trebuit să-l înghițim și pre acesta. Acum cel puțin trebuie să fim în chiar cu scopurile conlocuitorilor nostri maghiari, din ăttul Huniadoara.

Ni s'a dat parola. Trebuie să alegem: ori să luptăm solidari — ori să fugim ca nesce poltroni dela luptă — între marginile legii.

Premițând aceste, vin la adunarea municipală ținută în Deva la 8 și 9 a. c.

Obiectele de pertractat au fost preste 80. Ședințele au ținut două ăile. Între cestiunile mai momentoase, au fost vr-o câteva alegeri, și fără indoială cestiunea reuniunei de cultură din Cluș carea nu a uitat a se adresa și câtră comitatul Huniadoara.

Alegerile sau efeptuit în ăiua primă, eară cestiunea reuniunei a venit la desbatere în ăioau a doua.

În comisia candidatoare, a fost denumit de câtră comitele și românul Dr. Petco — ca de leac. La postul de pretore în Baia de Criș românii au avut candidat pre Ales. Herbay — funcționar vechiu și fost pretor substituit în Baia de Criș. A cădut însă cu 36 voturi față de tinerul favorit al vice-comitelui: Markosy cu 95 voturi. Dintre români au votat cu Markosy destituitul notariu român: L. Comșa.

Cu domnul Herbay Zarandenii și-au perdut speranța de a mai avè pretori români. La pretura în Baia de Criș, șeful, subpretorele și scriitorii sunt toți flăcăi fanatici eșiți abia de pre bancile școalei maghiare, cari n'au nici ideea despre relațiunile poporului român din Zarand. La pretura din Brad de asemenea sunt toți maghiari unul ca unul. Herbay a fost ales notariu la ședria orfanală.

La celelalte oficii au fost toți unguri și doi jidovi medici cercuali. Cu acestea s'au finit alegerile.

Dintre votanții români, cei mai mulți sau depărtați în ăiua prima din Deva.

În ăiua a doua în 9 s'a pus pre tapet cestiunea reuniunei. Comisiunea permanentă a făcut propunerea că: comitatul să ia spre plăcuta sciință estința societății, să o ajute moralmente și să recomande reuniunea, carea are un scop bun (jó irány) spre partinirea societății.“ Szereday propune că comitatul să între ca membru fundator cu 1000 fl.

Contra acestor propuneri a vorbit Dr. Tincu, spunând verde maghiarilor adunați că dela 1868 maghiarizarea contra legii s'a introdus în administrațiune, în justiție în școalele de stat și comunale până și în școalele confesionali. Dacă purced acum maghiarii și pre calea socială, atunci un singur român nu va mai participa la adunare. Dênsul propune respingerea propunerei comisiunei permanente. Au răspuns Réthy că doamne feresce! nimic nu se face contra legii, ba aceea nici nu se esecuta în ce privesce școala. Nu e nici vorbă de maghiarizarea românilor. Dl Réthy a mers cu toleranța până acolo încât suferă că protopopii români să-i scrie românesce în afaceri oficioase. Dênsul voiesce români să fie patrioți buni. Vorbi și vicecomitele — recomandând propunerea comisiunei permanente.

Dintre români mai vorbiră ppul Damian în sensul vorbirei Dr. Tincu. Modul seu de predare cevași prea domol, fanaticii l'au luat drept remonstrare la cele ăise de Dr. Tincu ceea ce e cu totul fals. Raportorii ăiarelor maghiare cred a face frumosul dlui protopresbiter însinuându-i o intențiune pre care credem că n'a avut-o. Altcum e treaba vorbitorului a respinge insinuările ăiarelor maghiare. Cu mult efect vorbi în mod ironic avocatul Teod. Pop carele a ăis franc: „Ferescene doamne de cultura din Cluș!“

Aceasta e sensul vorbirei.

În fine veni lucrul la vot. Maghiari pretindeau ca propunerea comisiunei permanente îndată ce s'a

pus la vot, să se primească unanim; de aceea începură a striga „se primesce.“ Astfel voiau a duce pre ghiața și pre români, și apoi să bucine în lumea mare, că români încă doresc reuniunea de maghiarizare.

Dl Hoszu Longin vâdend cum stă lucrul a cerut votare nominală în numele a lor 14 români — numai atâți erau de față la votare. Dl Simionas a propus: să se voteze prin ședere și sculare, aceasta propunere se primi și 13 români votară contra propunerei comisiunei permanente; ear 40 maghiari pro.

Cu atâta se finî comedia, la care a contribuit și un pretore român votând cu maghiarii.

Ținuta românilor cu ocașiunea acestei adunări nu a fost destul de solidară și plină de demnitate precum s'ar fi acceptat. S'au prezentat puțini abia vre-o 40 inși. Dintre protopopi când a fost la votare în ăioa a doua, au lipsit toți afară de unul. Unii nu au venit de loc, precum nici membrii din acele cercuri. În comitatul Huniadoarei sunt 13 protopopi români și un vicariu, și totuși când e vorba de maghiarizarea românilor din comitat au un singur reprezentant — pre cel mai tiner. Aceasta să o creștăm bine!*)

Din cercul Orăștiei au fost reprezentanții: Dr. Tincu, Mihai, Erdely și notariul Bercian.

Din cercul Brad — vre-o 5 inși cu protopresbiterul, din cercul Baia de Criș, 35 în frunte cu avocatul Teod. Pop.

Onoarea națională au salvat-o vorbitorii.

Depărtându-me dela adunare convingerea mea este: ne lipsesce în centru conducerea și preste tot disciplina noastră în întreg comitatul. Avem bărbați cu inima în comitat, și cred că ar fi timpul a ne disciplina și a ne face educațiunea politică.

Gertrud.

Sighișoara, 1 Iuniu 1885. Cine este astăzi în stare a contesta, și a nu aproba cuvintele învățatului Leibnitz, carele a ăis: „dați mi instrucțiunea publică pentru un secol și me oblig a schimba lumea?“ Cine nu consimte și nu aprețiază valoarea cuvintelor lui Cicero, care a exclamat „ce serviciu mai mare și mai bun putem aduce țerei, de cât educând și ajutorând instrucțiunea tinerimei. Nimenea, căci adevărul cuprins în aceste frase, rostite de acei doi bărbați mari ai genului omenesc, precum nici odata nu s'a tras la îndoială așa nici în secul present, despre care cu atâta mândrie, și atât de des se declamă că se caracterizează prin libertate și lumină. De adevărul acesta, trebuie să fie condus ori ce bine voitoriu al omenimei, și în special al națiunei, și cu bucurie trebuie să facem, de toți dorita, constatare că acest adevăr, a cucerit inimile conducătorilor români, încă de mult. Cât de puțină mișcare și ori ce activitate și acțiune, manifestată din partea românilor în direcțiunea și în înțelesul macsimilor citate, umple de bucurie inima fie-cărui român. De o astfel de bucurie am fost și eu cuprins, la scrierea acestor șire. Este recunoscut, și chiar pipăit că greutățile vieții cresc pe ăi ce merge în toate direcțiunile, încât e necesară o înțeleaptă arangiere de lucruri ca se putem obține o reușită corespunđătoare, ear sub povara acestor greutăți cu greu se poate cineva hotări pentru întreprinderi de caritate, chiar, dacă și e convins despre necesitatea unor astfel de întreprinderi. Dar cu atât mai îmbucurător mai salutar și demn de laudă este cazul, când cineva desconsiderând împregiurările, sinistre, se obligă ne silit de nimenea — din singură voința sa a contrbui cu dinariul seu la ajutorarea instrucțiunei. Aceasta laudă, aceasta onoare, fără ca se esagerez, și cu toată reserva sum în plăcuta poziție a o atribui preoțiimei și învățătorilor din tractul protopresbiteral gr. or. al Sighișoarei, care la binevoitoriul indemn și sub buna și înțeleapta conducere a dlui administrator protopresbiteral Demetru Moldovan, și-a câștigat meritul acesta.

Eată cum!

Sub Nr. 375 protopresb. dto 3 Maiu v. oficiul protopresbiteral al Sighișoarei, a conchemat pe 20 Maiu preoțiimea și învățătorii din tractul pomenit în cauza înființării unui stipendiu pentru un tiner ascultătoriu de pedagogie începând cu anul școlar 1886/7.

La ăiua numită fiind prezenți preoți și învățători în număr suficient, ședința se deschide prin dl adm. prot. Dem. Moldovan cu o cuvântare ocașională, apoi se constituiesc alegând pre dl adm. Moldovan președinte, ear pe Ioan Berescu invetatoriu în Sighișoara de notariu. Cassariul s'a ales în persoana dlui N. Doctor, paroch în Hașfalău.

Membru în comitet, dnii Nicolau Brenduș, paroch în Șaes, G. Soneriu paroch în Saschiz, Ioan

*) Respectivii părinți protopopi de sigur vor sci da seama despre absența lor.

Muntean învățătoriu în Sighișora, și George Iacob învățătoriu în Ferihaz.

După aceste s'a prezentat proiectul de statute care s'au primit în urma mai multor observări, și cari regulează agendele consorțiului. S'a statuit adecă ca fie care membru să solvească sau odată pentru totdeauna 10 fl. sau anual câte 1 fl. Stă la bunăvoința membrilor și după ce au solvit mai mulți ani câte 1 fl., a solvi tacsă de 10 fl. fără a i se computa ce a solvit anual, încetând prin aceasta lucru firesc, solvirea anuală.

Fie-care membru e obligat a solvi tacsă anuală la mâna cassariului cel mult la 14 zile după Botezul Dlui. Stipendiul se va conferi acelor tineri, cari corespund pretinselor din statute și cari primesc condițiunile ce li se vor face cunoscut la timpul seu în înțelesul Statutelor.

Eată o instituțiune, care nu are decât urmări bune și frumoase pentru națiunea și patria noastră, ear cei ce au condus și constituit aceasta, își câștigă merite la cauză propășirii națiunii, spre fericirea patriei, ai căror fii suntem. Eată o faptă prin care se oglindă înțelesul proverbului „Unirea face puterea,” proverb, care pentru nici o parte locuită de români, nu poate avea însemnătate mai mare că pentru românii din tractul protopresbiterial al Sighișoarei.

Succes bun pe calea apucată. *Un nimenea.*

Telegramă.

Telegramă originală a „Telegrafului Român”

Maroș-Ilie, 6/18 Iunie. La alegerea de protopresbiter s'evârșită astăzi în Ilia a întrunit Avram Păcurariu 27 voturi. Sevastian Olariu 19 voturi și Georgiu Părău 1 vot.

Varietăți.

* (Escursiunea) reuniunii române de cântări din Sibiu a reeșit foarte bine. La 2 oare a eșit la pădure mai multe familii, cătră 4 oare par-tea cea mai mare dintre membrii ei, și petrecerea s'a încheiat seara după 9 oare.

Ceriu era înourat, și câte o detunătură strașnică inspira unora frica de ploaie, cu toate acestea însă petrecerea a fost animată, și am rămas numai cu frica, căci ploaia ne-a cruțat.

* (Escursiune) Corul micșt din Orăștie a făcut Dumineca trecută (14 l. c.) o escursiune la scăldile dela Calan. Un public numeros și ales dimpregiurul Calanului și în deosebi din Hațeg — români și străini asceptau cu neastâmpăr pe simpatici oaspeți, cari spre bucuria lor au și sosit acolo pela ameați, împreună cu musica din Orăștie. Era, un public variat acestajuni și domnișoare, onorațior și alți bărbați de frunte, dedeau pitorescului loc de scalde o fisognomie de sərbătoare. După scaldă pela patru oare s'a executat de corul micșt patru piese, care au delectat publicul cel mare adunat în sala cea spațioasă și elegantă din Calan. După producțiune a urmat petrecere cu joc care a durat până seara târziu, când apoi publicul și coristii au plecat cătră casă luând fie-care cu sine suvenirea unei zile plăcute.

Trebuie se amintesc, că printre publicul cel mare s'au aflat unii domni, cari s'au distins în deosebi

prin ospitalitatea ce au arătat'o față cu coristii. Astfel dl notar din Bacia, Dionisie Popovici a dat o cină strălucită pentru oaspeții coristi, ear parochul din Sânta Maria de peatră, pâr. P. Popovici nu și-a uitat de preceptul psalmistului care dăce că vinul veselesce inima omului.

Regretăm că dintre inteligenții români din Orăștie nu au putut participa de astă-dată decât dl comerciant G. Baci dimpreună cu familia sa la escursiunea aceasta plăcută.

Un asistent.

* Ordinea esamenelor la scoalele centrale gr. or. române din Brașov cu finea anului scolastic 1884/5. Esamenele de promoțiune scripturistice și verbale la scoalele medii încep în 3 Iunie și durează până în 17 Iunie a. c. st. v.

Esamenele publice.

A) La scoalele medii (gimnasiu, scoala comercială și reală).

Luni în 24 Iunie st. v. Înainte de ameați: 10—12 oare clasa a V-a de fete din toate studiile. Sub durată esamenului vor fi espuse lucrurile de mână ale elevilor de clasa IV. și V. de fete.

Marți în 25 Iunie. Înainte de ameați 8—8½ oare clasa VII gimn. Religiunea catechetul I. Ferician; 8½—9 oare clasa VII gimn. Declamațiune rom. și Matematica prof. P. Dima; 9—10 oare clasa VI gimn. Latina prof. N. Pilția; 10—11 oare clasa V. gimn. Elenica și Istoria naturală prof. P. Budiș și Ilasieviciu; 11—12 oare clasa IV. gimn. Maghiara și Istoria prof. D. Făgărășan. După ameați: 3—4 oare clasa III. gimn. Latina și Germana prof. D. Făgărășan și Dr. V. Glodariu; 4—5 oare clasa II. gimn. Geografia și Geometria prof. I. Ilasieviciu și I. Maxim; 5—6 oare clasa I. gimn. Latina, Română, prof. A. Barsean.

Mercuri în 26 Iunie. Înainte de ameați: 8—8½ oare clasa II. comerc. Religiunea catechetul P. B. Baiulescu; 8½—9½ oare II. comer. Comptabilitatea prof. I. Panțu; 9½—10 oare clasa I. comerc. Maghiara prof. A. Feneșean; 10—11 oare clasa I. comerc. Matematica prof. Dr. I. Bozocan și Francosa prof. I. Stinghe; 11—12 oare clasa IV. reală Germana prof. N. Pilția. După ameați: 3—4 oare clasa III. reală Fisica prof. I. Maxim; 4—5 clasa II. reală Istoria prof. I. Socaciu; 5—5½ oare toate clasele Gimnastica.

Joi în 27 Iunie. Înainte de ameați: 8—9 oare clasa I. reală Aritmetica prof. G. Chelariu; 9—10 oare clasa I. reala Geografia prof. D. Făgărășan; 10—11½ oare cu toate clasele examen din musica vocală (Teoria muzicii și oral) prof. I. Murășan.

B) La scoala elementară capitală.

Mercuri în 19 Iunie.

8—9 oare a. m. clasa I. de copile

9—10½ ” ” ” II. ” ”

10½—12 ” ” ” III. ” ”

3—4½ ” ” ” IV. ” ”

La 4½ oare p. m. eserciții gimnastice.

Joi în 20 Iunie.

8—9 oare a. m. clasa I. de copii.

9—10½ ” ” ” II. ” ”

10½—12 ” ” ” III. ” ”

3—4½ ” p. m. ” IV. ” ”

4½—6 ” ” ” V. ” ”

Esamenele se încheie cu cântări; ear la clasa de copii IV. și V., precum și la clasa de copile III. și IV. vor premerge cântărilor răspunsurile din grădinarit.

C.)

1. Esamenul oral de maturitate la gimnasiu va fi în 21 și 22 Iunie; 2. Esamenul oral de maturitate la scoala comercială în 18/30 Iunie.

Esamenul de maturitate este public; eschiși sunt numai scolarii dela scoalele medii și poporale.

La 29 Iunie după serviciu divin cu rugăciune de mulțămă în biserica S. Nicolau din Schei, se va încheia anul scol. 1884/5 cu cetirea clasificățiunilor și distribuirea premiilor în sala cea mare a gimnasiului.

La aceste esamene precum și la festivitatea de încheierea anului scol. are onoarea Direcțiunea a invita pre toți amicii și binevoitorii scoalelor noastre. Brașov, în 29 Maiu, 1885.

Direcțiunea scoalelor medii gr. or. române.

St. Iosif,
director.

* (Cas de moarte) Guvernatorul Elsației și al Lotaringei marșalul **Manteuffel** a răposat la băile din Carlsbad.

* (Grindină) Alaltăeri a cădūt asupra Clușului o grindină mare, care a făcut pagube simțitoare pe câmp și prin grădini. Ghiața era de mărimea unui ou de porumb.

* (Publicațiunea oficială.) După un decret publicat în „Budapesti közlöny” Maiestatea Sa împăratul a întărit pre domnul ministru de culte și instrucțiune publică, Augustin Trefort de president al academiei de științe unguresci.

* (Bibliografic.) „Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv” în folosul elevilor normali (preparandiali) a învățătorilor și a altor bărbați de scoală de V. Gr. Borgovan profesor preparandial. Gherla. Împimăria Aurora p. A. Todoran 1885.

Prețul unui esemplar 1 fl. 70 cr. v. a.

Sub titlul de mai sus domnul Borgovan a scos la lumină un op octav pag: 341 tipar frumos, hârtie trainică. Îl recomandăm atențiunei bărbaților de scoală.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Iunie n. 1885.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	98.90	98.90
Renta de aur ung. de 4%	92.85	92.90
Renta ung. de hârtie	257.50	288.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	147.60	147.25
Împrumutul drumurilor de fer ung.	92.10	98.—
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	5.86	5.85
Galbin	9.85	9.85
Napoleon	60.95	60.90
100 marce nemțești	124.20	124.20
London (pe poliță de trei luni)		

(O adeverință vrednică de observat.) Mühl-scheibe, Posta Kratzau, Bohemia. Domnule. Am primit pilulele de Elveția ale apotecariului R. Brandt, și sum foarte mulțăm cu rezultatul. De obicei am multe neplăceri cu scaun neregulat, de aceea nu aveam apetit, și preste aceasta mai aveam și alte supărări. După aplicarea pilulelor scaunul l'am avut regulat, stomachul mistuia mai bine, și mi-a revenit apetitul. În consecuență eram mai bine dispus, de aceea numai laude pot dăce asupra pilulelor Dtale, și le recomand fie-cărui om. Ce trecere au pilulele de Elveția în familia mea, dovedesce împregiurarea, că de 4 ani — de când folosesc aceste pilule — am consumat 24 de doze mari. E de regretat, că în apotecă numai rar se află ade-veratele pilule de Elveția ale apotecariului R. Brandt, de multeori se află numai imitațiuni, cari mai mult strică de cât folosesc sănătăți.

Cu stimă me iscălesc Eduard Wagner.

Fiindcă în Austria obvin mai multe falsificări din aceste pilule, trebuie bine observat ca fie-care șatulă să aibă ca etichetă o cruce albă în stofă roșie și inițialele R. Brandt.

Nr. 329 și 244.

[1031] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învățătoresci mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare se publică concurs cu termin până în 20 Iuliu a. c. st. v.

1. Botez cu salariu deocamdată de 100 fl. anume: din interesele fondului scolar 20 fl., dela popor 45 măsuri noaue de cucuruz sfărmat în valoare de 45 fl., — folosința unui loc cositor de 1 juger 800 □° cu venit de 15 fl. și a unui agru de 1 juger și 1529 □° cu venit de 20 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi.

2. Chesler, cu salariu de 150 fl. din repartitie, solvit în trei rate egale; un stângin de lemne, și cuartir liber în edificiul scoalei. Cu devenirea în vacanță a stațiunii de cantor acesta se va combina cu cea de învățătoriu, ear salariul se va ameliora cu 50 fl. anual.

3. Crăciunel, cu salariu de 50 fl. din repartitie, ear după edificarea unei scolii corespunđătoare, salariul se va ridica la minimul normal.

4. Fărău, salariu 150 fl., din repartitie, cuartir și grădină de legumi.

5. Herepea maghiară, salariu de 77 fl. 50 cr. și anume: 70 măsuri noaue de cucuruz sfărmat în valoare de 70 fl. și 70 fl. 50 cr. în bani, un car de lemne, cuartir și grădină de legumi.

6. Heria, cu salariu de 218 fl. care constă din folosința alor 10 jugere 172 □° pământ arătoriu de clasa I comasat cu un venit de 100 fl. apoi în naturale și alte venituri stolare 118 fl., cuartir liber în edificiul scoalei precum și grădină de legumi învățătoriu ales are a fi și totodată și cantor.

7. Blașel, salariu 175 fl. anume: din repartitie în 2 rate egale 150 fl. folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl. un stângin de lemne în preț de 10 fl. cuartir, în edificiul scoalei și grădină de legumi.

8. Boian, salariu 300 fl., anume: în bani 127 fl. 10 cr. în 2 rate egale: bucate 161½ măsuri a 1 fl. 161 fl. 50 cr.; lemne de foc câte vor fi de lipsă evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

9. Cerghidul mare, salariu 150 fl. anume: din repartitiune 80 fl. în 2 rate, 70 măsuri cucuruz sfărmat a 1 fl. 70 fl. solvibili la I-a Decembrie, cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi vor asterne petițiunile lor instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial până la terminul mai sus indicat.

Cetatea de Baltă, 24 Maiu 1885. În conțelegere cu concernintele comitete parochiali.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 190.

[1030] 3—3

EDICT.

Anna născ. Longhin Catalina din comuna Șugag, protopresbiteratul Sebeșului ș'au părăsit cu necredința de 10 ani de zile pe legalul seu soț Ioan Bogdan tot de aci fără a se sci ubicațiunea ei, se citează prin acest edict. ca în termin de 3 luni de zile dela prima publicare să se prezenteze la forul matrimonial subsemnat, căci la din contră procesul urđit de sus-numitul ei soț se va decide și în absența ei.

Sebeș în 29 Maiu 1885

Forul matrimonial gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Vindere de țărițe

la

I. Ioan Keil,

covrigar. [1029] 3—3

Sibiu, Strada Pintenului Nr. 14.